

Π Α Λ Η Ε Σ   Α Ν Α Μ Ν Η Σ Ε Ι Σ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά τήν : 27ην
Αύγουστου 1972, ήμεραν Κ Υ Ρ Ι Α -
Κ Η Ν και ώραν : 20.30 - 21.00.

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ο ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ και ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ-
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδά η ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

180

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Νομίζω, αγαπητέ μου Δημήτρη, ότι μπορούμε νά εξακολουθήσωμε
τήν χρονολογική αφήγησι τών πλέον σημαντικών γεγονότων τής
παλαιᾶς Ἀθήνας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όπως δήποτε, φτάνει μόνο νά μου θυμίσης ποῦ εἴχαμε μείνει στήν
τελευταία μας συνάντησι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἴχαμε μείνει στά 1869, τότε πού ἔγιναν τά ἐγκαίνια τοῦ σιδη-
ροδρόμου Ἀθηνῶν Πειραιῶς πού ἦσαν ἀτμοκίνητος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, ἀτμοκίνητος. Καί δέν πέρασε μιᾶ ἐβδομάδα, πού οἱ γκρί-
νιες καί οἱ μεμφιμοιρίες μερικῶν ἀθηναίων, σταμάτησαν ἀπότομα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γκρίνιες καί μεμφομοιρίες γιά ποιόν λόγο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν τό ξέρεις ; Δέν ἦτανε λίγοι οἱ παλαιοί - τότε - ἀθηναῖοι,
φουστανελλάδες, παλαίμαχοι ἀγωνισταί τής Ἐπαναστάσεως τοῦ 21,
πού δείχνανε φανερά τήν δυσπιστία τους σέ κάθε καινοτομία.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί γιά τόν σιδηρόδρομο τί μπορούσαν νά ποῦνε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολλά. Ἦτανε ἄνθρωποι πού δέν εἴχανε κουνήσει ποτέ ἀπό τά
καφενεῖα τους, μέ συντροφιά τούς ναργιλέδες των. Καί συζητῶντας
γιά τό καινούργιο μεταφορικό μέσον λέγανε : Τί χρειάζονται τό-
σα ἔξοδα ; Πόσοι ἀθηναῖοι κατεβαίνουνε στόν Πειραιᾶ τήν
ἡμέρα ; Πενήντα ; Ἐξήντα ; Καί πόσοι Πειραιῶτες ἀνεβαίνουν
στήν Ἀθήνα ; Εἴκοσι ; Τριάντα ; Ἄντε νά εἶναι ἕνατό ὄλοι
μαζί...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Θεωρητικῶς καλὰ κἀνανε τὸν λογαριασμὸ τους οἱ μεμφίμοιροι ἄθηναῖοι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θεωρητικῶς ναί. Λέγανε μάλιστα : Ἐκατὸ ἄτομα νὰ πᾶνε καὶ νὰ ῥθουνε, μὲ ἄλλα λόγια διακόσια εἰσιτήρια τὴν ἡμέρα. Μποροῦν τὰ διακόσια εἰσιτήρια νὰ ἐξυπηρετήσουν τόσα ἔξοδα, ἔγναταστάσεις, σιδηροτροχιές, κτίρια, σταθμούς, προσωπικό ; "Οχι βέβαια... " Ἄσε πού εἶναι καὶ ἀντικοινωνικό αὐτὸ τὸ νέο σύστημα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιατί τὸ βρίσκανε ἀντικοινωνικό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λέγανε : οἱ ἀμαξάδες τί θὰ γίνουνε ; οἱ ἀμαξάδες πού πᾶνε μέ τίς καρρότσες στὸν Πειραιᾶ ; Ἐὰ κοπή ἢ δουλειά τους μέ τὸ μαχαῖρι... " Ὅμως ἀπὸ τίς πρῶτες ἡμέρες κῆπηκαν αὐτές οἱ γκρίνιες, γιατί οἱ ἔφημερίδες τῆς ἐποχῆς δημοσιεύανε πόσα εἰσιτήρια πουλοῦσε τὴν ἡμέρα ὁ σιδηρόδρομος Ἀθηνῶν Πειραιῶς.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καὶ πόσα ἦτανε αὐτὰ τὰ εἰσιτήρια ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὴν πρώτη μέρα πουληθηκαν δύο χιλιάδες τετρακόσια εἰσιτήρια, τὴν δεύτερη μέρα, τρεῖς χιλιάδες τόσα... τὴν τρίτη μέρα ἀπὸ αὐξήθηκε πάλι ὁ ἀριθμὸς.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φαντάζομαι ὅτι οἱ γκρινιάρηδες καὶ δύσπιστοι θὰ λέγανε τότε : Καιονύργιο πράγμα εἶναι καὶ τρέχουν οἱ ἄθηναῖοι νὰ ἴδουνε τί εἶναι ὁ σιδηρόδρομος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάνκο. Τὸ λές σάν νὰ ἤσουνα μπροστά. " Ἔτσι λέγανε. Καὶ δέν λογαριάσανε τὸ ἐξῆς ἀπλούστατο : " Ὅτι πολλές δεκάδες ἀθηναίων, κατεβαίνανε στὸν Πειραιᾶ καὶ πολλές δεκάδες Πειραιωτῶν, ἀνεβαίνανε στὴν Ἀθήνα γιὰ περίπατο, φτηνὸ καὶ σύντομο. οἱ ἄθηναῖοι λέγανε : Πᾶμε νὰ δοῦμε τὴν θάλασσα ; Πᾶμε... Κάθε μισή ὥρα ἔφευγε σιδηρόδρομος. Καὶ πηγαίνανε στό ἠθσεῖον ὅπου ἦτανε ὁ κεντρικὸς σταθμὸς...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καὶ δέν θὰ ἦτανε μόνον αὐτοί, οἱ ἄθηναῖοι καὶ οἱ Πειραιῶτες. Φαντάζομαι ὅτι θὰ ἔφθαναν καὶ ἀπὸ τὰ νησιὰ ταξιδιωτῆς μόνο

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' ἔχει μονάχα αὐτό, μά τούς εἶχανε βγάλει καί τραγοῦδι :
Λιμοκοντόρος πέρασε - καί βρῆκε μιά δεκάρα - κι' ἀπό τήν πεῖνα
τήν πολλή - τήν πῆρε κουραμένα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί συνέχεια : Λιμοκοντόρος πέρασε - μέ τό ψηλό κολλάρο -
καί κοίταζε τριγύρω του - νά βρῆ ἕνα τσιγάρο...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Οἱ ἀθηναῖοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πρὶν ἑκατό χρόνια, ἦτανε τρο-
μακτικοί στ' αἰσθήματά τους. Κι' ὅμως δέν ἦτανε λίγοι ἀπ' αὐ-
τούς τούς λιμοκοντόρους πού ταυτοποιήθηκαν μ' ἐπιτυχία στήν
'Αθήνα, ὅπως ἔχω ἀκούσει.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ἔχεις ἀκούσει πολύ σωστά, γιατί οἱ ἑναρές ἀθηναῖες ὄσες
μάλιστα δέν εἶχανε φορέσει ἀκόμη φράγινα, μά φορούσανε τό
φέσι τῆς Ἀμαλίας μέ τήν χρυση φοῦντα, βλέπανε σάν ὄνειρό τους
τόν ἐξευρωπαϊσμό μ' ἕνα τέτοιο γάμο. Κι' ὅμως, ὁ πολὺς λαός δέν
ἐνέκρινε αὐτόν τόν ἐξευρωπαϊσμό καί ὅταν ἔβλεπε ἀθηναῖα ὁμορ-
φη μέ τήν ἐθνική ἐνδυμασία, τραγουδοῦσε :
- Σάν φορᾶς αὐτό τό φέσι - μέ τήν φοῦντα τήν χρυση
τρέμει ὁ οὐρανός νά πέση - μέ τ' ἀστέρια του μαζί...
Σάν φορᾶς αὐτήν τήν φοῦστα - πέφτω καί λιποθυμῶ
μοῦ φουντώνεις καί τὰ γούστα - καί μοῦ ἀνάβεις τόν καημό !...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἦτανε μοναδικός στά τραγοῦδια του ὁ παλιός ἀθηναῖος. Καί
μέ τήν εὐκαιρία αὐτή, ἄς θυμηθοῦμε ἕνα παλαιότατο ἀθηναῖκό
ἔρωτικό τραγοῦδι μέ τίτλο : "Ἐνα κορίτσι τοῦ σχολειοῦ.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) "Ἐνα κορίτσι τοῦ σχολειοῦ...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μιλᾶμε γιά παλιὰ ἀθηναῖκά γεγονότα, γιά ἱστορικῆς χρονολο-
γίες καί ἔχομε ἕνα παραπόνο ἀπό μερικῆς μας ἀκροάτριες
πού δέν μιλήσαμε ποτέ γιά τήν ἐξέλιξι τῆς μόδας στήν Ἀθήνα
τήν μόδα στήν παλιὰ Ἀθήνα ἐννοῶ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἔχουν ἄδικο αὐτές οἱ καλές μας ἀκροάτριες, μά πρέπει
νά ξέρουν ὅτι τήν ἐποχή ἐκείνη, στά 1840 καί στά 1850 ἀκόμη
ἡ μόδα δέν ἐρχότανε ἀπό τό ἐξωτερικό μά ἀπό ἐπάνω...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Λέγοντας από 'πάνω, τί έννοεεις ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Έννοῶ τά ανώτερα κοινωνικά στρώματα, τίς γυναίκες τῶν ξένων πρεσβευτῶν, τίς γυναίκες τῶν βαυαρῶν τῆς 'Αντιβασιλείας καί τήν Ἰδία τήν βασίλισσα 'Αμαλία.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Εδῶ θά μοῦ ἐπιτρέψης νά ἔχω μιάν αντίρρηση, γιατί ὅλοι ξέρομε ὅτι ἡ 'Αμαλία ἐμιμήθηκε τίς ἀθηναῖες καί φοροῦσε συχνότατα τήν εθνική ένδυμασία.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶπες συχνότατα, ὄχι ὅμως π'άντα. Βέβαια τῆς ἄρεσε γιά λόγους σκοπιμότητος νά ἐμφανίζεται μέ τήν γαλάζια πτυχωτή φοῦστα καί τό κόκκινό της φέσι, ~~ἀλλά~~ ὅμως ἦτανε ἡ πρώτη πού ἀπολουθοῦσε καί τήν εὐρωπαϊκή μόδα. Καί ὅταν κάποτε, γύρω στά 1845 ἡ 'Αμαλία ἐμφανίσθηκε μέ ναυτιό φόρεμα, μπλέ μαυρά φοῦστα καί ναυτική κολλαρίνα καί φάθινο ναυτιό καπέλλο, πολλές ἀθηναῖες τήν μιμήθηκαν ~~ἀλλά~~ γεγονός πού ὁ λαός τῆς 'Αθήνας, πάντα σιωπηλός ὅπως λέγαμε πρίν ἀπό λίγο, λανσάρισε τό δίστιχο :
Τά 'βαλες τά μπλοῦ - καί μᾶς ἐμάρανες τσιμπλοῦ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ἐχεις ἀπόλυτα δίκαιο. 'Οπότε καί τό ἄλλο λαϊκό δίστιχο, τά μαλιτζανιά - νά μήν τά ξαναβάλης πιά... , ἦτανε λίγο ἀργότερα ὅταν ἔφθασε μιὰ μόδα ἀπ' ὅ τά Παρίσια, ὅπως ~~ἀλλά~~ λέγανε τό Παρίσι γιά ἓνα γυναικετο ὕφασμα μώβ ἢ λιλά. 'Ο ἀθηναῖκός λαός δέν ἦτανε σέ θέσι νά συλλάβῃ τήν ἀπόχρωσι τοῦ μώβ ἢ τοῦ λιλά καί εἶδε αὐτό τό χρῶμα σάν μελθτζανί. "Ἐβγαλε λοιπόν τό σχετικό τραγοῦδι. "Ὅμως ἓνα ἄλλο τετράστιχο, σχετικό μέ γυναικετο ντύσιμο μοῦ ἔχει μείνει ἀνεξήγητο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ποιό τετράστιχο ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βγάλ'τα τά μαῦρα βγάλ'τα - τά παραβόσκινα
καί ντύσου γυφτοποῦλα - καί πούλα κόσκινα... 'Ακατανόητο δέν εἶναι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὁχι καί πολύ καί μπορῶ κάλλιστα νά στό ἐξηγήσω.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ   Δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Μιά εποχή, γύρω στα 1880, ήτανε τής μόδας στήν Εύρώπη τό μαύρο ύφασμα γιά γυναικεϊα φορέματα. Φυσιικά ή μόδα αύτή έφθα-
σε καί στήν 'Αθήνα. Πολλές κομφές καί ύμορφες άθηναϊες φόρε-
σαν μαύρα. 'Ο λαός τίς έβλεπε σάν όρφανές ή σάν χήρες. Δέν
τό χώνεφε τό μαύρο χρώμα πού είχε γιά ~~απόδρα~~ στόλισμα κάποιο
χονδρό κορδόνι πού ό λαός τό πέρασε γιά σχοινί παραβιοϋ, κα-
ραβόσκοινο... κι' έπειδή οι γύφτισσες φορούσανε παρδαλά φορέ-
ματα, ό άθηναϊος έβγαλε αύτό τή τραγουδι : Βγάλ'τα τά μαύρα
βγάλ'τα, τά παραβόσκοινα καί τά λοιπά... Πρέπει νά έχης ύπ'
ύφι σου ότι στό άναμεταξύ, μία άλλη μόδα, παροδική όμως
είχε δημιουργήσει άλλο δίστιχο : Μέ φουστάνι κρεμμυδί - θά
τά χάση όποιος σέ δη...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ   Φουστάνι κρεμμυδί ; Δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   "Ήτανε ένα ύφασμα σιωτσέζικο, μέ ρίγες διασταυρούμενες καί
πολύχρωμες. 'Ο λαός τό είδε αύτό τό ύφασμα σάν κρεμμυδι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ   Ξέρεις όμως τί σιέπτομαι ; "Ότι θά μπορούσε κανείς από τά
παληά λαϊκά τραγούδια τής 'Αθήνας, νά γράψη τήν εξέλιξι τής
μόδας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Δέν έχεις άδικο. θυμήσου ότι όταν ήτανε τής μόδας τά περίφη-
μα άντραβέ, τά θυμάσαι ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ   Πώς δέν τά θυμάμαι ; 'Εμεϊνες οι φοϋστες πού ήτανε δεμένες
στούς άστραγάλους μέ μία ζώνη τόσο σφικτή πού οι γυναϊκες
δέν μπορούσαν νά περπατήσουν. Καί θυμάμαι επίσης τό σχετικό
τραγουδι : Καρολίνα, Καρολίνα - τ' άντραβέ μήν τά φορᾶς -
Σέ γελᾶνε στήν 'Αθήνα - πού *σαι πιά σάν μασκαρᾶς !...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Μπράβο πού τό θυμάσαι κι' αύτό. "Όμως μά τά καμώματα τής μό-
δας φύγαμε από τήν χρονολογική σειρά τών άθηναϊών γεγονότων.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ   "Ας προχωρήσωμε λοιπόν.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ας προχωρήσωμε. 1 8 8 8 !... Μεγάλη και σπουδαία χρονολογία για τήν ιστορία τής 'Αθήνας.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιατί ; Τί συνέβη τότε στά 1888 ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό κτίριο του Ζαπείου ήτανε έτοιμο. Καί έγκαινιάζεται ή πρώτη διεθνής έκθεσις στό Ζάπειο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μάλιστα. Αυτό είναι ένα γεγονός σημασίας. 'Η πρώτη διεθνής έκθεσις στό Ζάπειο... Στά 1888...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Η χρονολογία έχει άλλη σημασία. Συμπληρώνονται 25 χρόνια βασιλείας του Γεωργίου του Α'.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σωστά. 'Από τά 1863 που ήρθε ο Γεώργιος έως τά 1888, είκοσι πέντε χρόνια σωστά. "Ομως πριν φτάσωμε σ' αυτήν τήν έξιστόρησι, ας θυμηθοϋμε κανένα παλαιό τραγούδι, έτσι σαν μικρό διάλειμμα άναμνήσεων.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μή μ' αγαπᾶς - μή μ' αγαπᾶς...
μή μ' αγαπᾶς ποτέ...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τώρα φθάνομε στά 1888, στην πρώτη έκθεσι που έγινε στην 'Αθήνα και μάλιστα στό Ζάπειο. Μά υπήρχε τότε τό Ζάπειο ;
'Υπήρχε αυτό τό σπουδαίο και μαρμαρένιο μέγαρο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μόλις είχε τελειώσει. Καταλαβαίνεις βέβαια ότι ή μικρή και φτωχή τότε Ελλάδα, δέν είχε χρήματα για τέτοιες πολυτέλειες. Βρέθησαν όμως τά λεφτά αυτά που είχανε έρθει δυό τρία χρόνια πρόν, για άλλον σκοπό και όχι για τό μέγαρο του Ζαπείου.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Για άλλον σκοπό ; Δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στην ^{Ρουμανία} ~~Ελλάδα~~ ζούσε τότε ένας βαθύπλουτος Έλληνας έμπορος ο Βαγγέλης Ζάππας. "Ήτανε θερμός πατριώτης και είχε τήν έμπνευσι να αναβιώση τους αρχαίους ολυμπιακούς άγῶνας. "Εστειλε ~~κατόπιν ένα γράμμα στον Βασίληα και του έγραψε ότι έναθετεί για αυτόν τον σκοπό ένα έπισημόνιο~~
~~γράμμα~~

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Αυτό ποτε έγινε ; Πότε είχε αυτήν τήν σιέφι ο Ζάππας ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Τριάντα χρόνια πριν από τήν εποχή πού λέμε τώρα. Πρόσεξε Γιάγιο. Στά 1888 έγιναν τά έγναίνια τής 'Εκθέσεως στό Ζάππειο, τό όποϊον δέν κτίσθηκε τότε, ούτε σέ δυό τρία χρόνια. "Ήτανε έτοιμο από καιρό, διότι τριάντα χρόνια πριν όπως είπαμε ο Βαγγέλης ο Ζάππας πού είχε πολεμήσει ως παλληγάρι του Μάρκου Μπότσαρη και άργότερα είχε πάλι υπηρετήσει στό στρατεύμα του Καραϊσκάκη ως πρακτικός γιατρός...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Σοβαρά ; "Ήτανε γιατρός ο Ζάππας ; Νά μιά λεπτομέρεια πού δέν τήν ξέρουνε πολλοί.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Τήν γνωρίζουνε λίγοι και ως τήν μαθουνε τώρα και οι πολλοί. 'Ο Βαγγέλης ο Ζάππας λοιπόν ήτανε πρακτικός γιατρός στό στρατεύμα του Καραϊσκάκη. "Όταν έλευθερώθηκε ή 'Ελλάδα ο Ζάππας πήγε στό Βουκουρέστι τής Ρουμανίας όπου έκανε έμπορια.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   ~~Μέδωθη~~ Καταλαβαίνω. Μέ τήν φυσική έξυπνάδα του Έλληνας ο Βαγγέλης ο Ζάππας γλήγορα έκανε περιουσία
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Και περιουσία άτράνταχτη. "Ήθελε πάντα νά κάνη κάτι καλό για τήν φτωχή Πατρίδα και έσυειλε στον "Όθωνα - στά 1859 είπαμε - μιά έπιστολή μέ τήν όποία του έκανε τήν πρόταση τής αναβιώσεως των αρχαίων 'Ολυμπιακών άγώνων και του έγραφε ότι διαθέτει όσα χρήματα θά χρειαζόντουσαν για αυτόν τον σκοπό.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ   Τήν συνέχεια τής ιστορίας αυτής τήν μισοξέρω. 'Ο "Όθων έδωσε τό γράμμα του Βαγγέλη Ζάππα στον ύπουργό των 'Εξωτερικών 'Αλέξανδρο Ραγναβή, πού ήτανε και λογοτεχνης γνωστός και είχε και αρχαία ελληνική παιδεία, ο όποϊος απήντησε στον Ζάππα ότι ή πρότασίς του ήτανε ανεφάρμοστος και θά έγελιοποιούσε τήν 'Ελλάδα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ   Και είχε μάλλον δίκαιο ο Ραγναβής. Δέν είχανε περάσει 30

χρόνια από τήν ανακήρυξι τῆς Ἑλλάδος σ' ἐλεύθερο κράτος καί ὁ πατριωτικός ἐνθουσιασμός τοῦ Ζάππα, ἤθελε νά ἀναβιάσουν οἱ ἀρχαῖοι Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. Μὲ τί στάδιο, τί μέσα, τί ξενοδοχεῖα σ' ἓνα μεγάλο χωριό ὅπως ἦτανε τότε ἡ Ἀθήνα ; Ὁ Ραγναβῆς, μυαλωμένος ἄνθρωπος ἀπήντησε στόν Ζάππα ὅτι ὁ Βασιλεὺς τόν εὐχαριστοῦσε θερμὰ γιὰ τήν σκέψι του, ἀλλά ὅτι θά ἦτανε προτιμώτερο νά διατεθῆ τό χρηματικὸ αὐτό ποσό γιὰ ἐπιθέσεις ἐμπορικῆς, γεωργικῆς καί καλλιτεχνικῆς ἀκόμη πού θά δημιουργοῦσαν μιὰ καλύτερη κίνησι γιὰ τόν τόπο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὁ Βαγγέλης Ζάππας δέχθηκε τήν πρότασι.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ χώρος παραχωρήθηκε ἀπό τήν Κυβέρνησι - ὁ σημερινὸς κόπος τοῦ Ζαππείου - ἀπαλλοτριωθήκανε καί μερικὰ ἰδιωτικὰ οἰκόπεδα καί τό μέγαρο τοῦ Ζαππείου ἄρχισε νά κτίζεται ἀπό μηχανικούς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ μέ σχέδια τοῦ γάλλου ἀρχιτέκτονος Φραγκίσκου Μπουλανζέ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί ἔως ὅτου κτισθῆ τό Ζάππειο, ἄρχισαν ραγδαῖα καί ἀλλεπάλληλα τὰ πολιτικὰ γεγονότα καί τό κτίσιμο σταμάτησε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτό ποῦ τό ξέρεις ἐσύ Γιαῖνο ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό συμπεραίνω ἀπό τίς χρονολογίες. Στά 1859 κάνει τήν πρότασί του ὁ Ζάππας καί τήν ἀντιπρότασι ὁ Ραγναβῆς. Δέχεται ὁ Ζάππας. Γίνονται τὰ σχέδια κατὰ τό 1860... καί σέ δύο χρόνια, ἔρχεται ἡ ἔξωσις τοῦ Ὁθωνος.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. Καί τό κτίσιμο τοῦ Ζαππείου δέν ἔχει περάσει τά δύο μέτρα. Γιατί ἀκόμη, ἓνα ἀπέραντο γιαπί.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί ἔγινε τότε ; Ἔως πότε ἔμεινε γιαπί ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐπτά ὀλόκληρα χρόνια ἔως τὰ 1869 γιατί στό ἀναμεταξύ, στά 65, πεθαίνει ὁ Βαγγέλης ὁ Ζάππας. Ἔρχεται τότε στήν Ἀθήνα ὁ ἐξάδελφός του Κωνσταντῖνος Ζάππας, σάν ἐκτελεστής τῆς διαθήκης τοῦ Βαγγέλη. Φέρνει ἄλλον ἀρχιτέκτονα ἀπό τήν Βιέννη

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ξέρω ποιόν, τόν Γιοτλίμπ ή Θεόφιλο Χάνσεν, ό όποιος έπεξεργάσθηκε τά σχέδια τοϋ Μπουλανζέ και άπτελείωσε τήν οίκοδομή τοϋ Ζαππείου.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι τό Ζαππειο ήτανε έτοιμο στά 1888, σχεδόν ταυτόχρονα μέ άλλο ένα κτίριο τής 'Αθήνας, τό Δημοτικό θέατρο. Κι'αυτόν τών χρόνων, 1888 έγκαινιάσθηκαν και τά δύο αυτά οίκοδομήματα τής 'Αθήνας, μέ τίς έορτές πού έγιναν για τά 25 χρόνια τής βασιλείας τοϋ Γεωργίου τοϋ Α΄.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φεύγομε λοιπόν από τά 1988 και προχωρούμε...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, αλλά πριν φύγωμε, ας θυμηθοϋμε και κανένα άλλο παληό τραγοϋδι... "Ας διαλέξη όποιο θέλει ή κλειώ.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΒΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Γεΐρε Ξανθοϋλα μου...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Και τώρα προχωρούμε αγαπητέ μου Γιάγιο.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Θα προχωρήσωμε πολύ ; Μεγάλο σάλτο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όχι. Μόνο ένα χρόνο. 'Από τά 1888, θα πάμε στά 1889. "Ένα χρόνο και βλέπομε στίς δέκα 'Οκτωβρ'ου τήν 'Αθήνα άναστατωμένη. Ψυχή δέν έχει μείνει στά σπίτια... Όλοι οί άθηναίοι, μικροί, μεγάλοι, πλούσιοι, φτωχοί βρίσκονται στους δρόμους
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιατί ; Τί συμβαίνει ; Καμμιά επανάστασις ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όχι βρέ αδελφέ, όχι πιά τραγικιά. Σο 'Οκτωβρίου 1889 έχομε χαρές και πανηγύρια. Διάβασε έδω τί γράφει ό Σουρής και θα καταλάβης.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (Διαβάζει) Χαρές και πανηγύρια. 'Εν τής 'Ελλάδος όλης έλάτε στήν 'Αθήνα, έλάτε βιαστικιά, σηματοστολισμένη τών 'Αθηνών ή πόλις τήν νύφη περιμένει και τά πεθερικιά
"Έρχεται ή Σοφία, μιά νύφη ζηλευτή
τό βασιλόπουλό μας, έδω νά παντρευτή...
- Κατάλαβα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καιρός ήτανε.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μά μ'έχεις μπερδέψει μέ τίς χρονολογίες. Πού νά θυμηθῶ ἐγώ ὅτι στά 1889 ἦρθε στήν Ἀθήνα ὁ γερμανός αὐτοκράτωρ ὁ Κάϊζερ Γουλιέλμος, συνοδεύοντας τήν ἀδελφή του τήν Σοφία πού θά παντρευότανε τόν διάδοχο Κωνσταντίνο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καταλαβαίνεις ὅτι ἓνα τέτοιο γεγονός, εἶχε ξεσηκώσει ὅλη τήν Ἀθήνα στό πόδι. Ἡ πομπή, ἀπό τόν σιδηροδρομικό σταθμό τοῦ Θησείου, θ'ἀνέβαινε ἀπό τήν ὁδόν Ἑρμοῦ στό Παλάτι. Χιλιάδες λαοῦ ἦτανε στοιβαγμένες στά πεζοδρόμια, ἐνῶ διπλές σειρές στρατιωτῶν στά ρεῖθρα τῶν πεζοδρομίων συγυρατοῦσαν τήν τάξι.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὅλα τά μπαλιόνια καί τά παράθυρα τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ ἦτανε σημαιοστολισμένα μέ τά ἑλληνικά καί τά γερμανικά χρώματα. Δέν ἦτανε μικρό πρᾶγμα. Ὁ ἰσχυρότερος μονάρχης τοῦ τότε κόσμου, ὁ Κάϊζερ τῆς Γερμανίας πού εἶχε νικήσει πρό εἴκοσι ἐτῶν τοὺς Γάλλους στόν πόλεμο τοῦ 1870, βρισκότανε στήν πιό μικρή καί πιό νέα πρωτεύουσα τοῦ κόσμου, στήν Ἀθήνα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐφιπποὶ ἀξιωματικοί τοῦ ἑλληνικοῦ ἰππικοῦ, μέ μεγάλες στολές μέ λοφία στά πηλήμιά τους, μέ γυμνά τά σπαθιά, διατρέχουν τήν ὁδόν Ἑρμοῦ δίνοντας παραγγέλματα : "Ἄνδρες... ἐφ'ὄπλου λόκηνη... Παρουσιάστε ἔρμ!...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἡ πομπή πλησιάζει... Ζητωκραυγές οὐρανομήκεις σιεπάζουν τοὺς ἤχους τῆς στρατιωτικῆς μουσικῆς πού ἔρχεται ὕστερα ἀπό μιὰ ἔλη ἰππικοῦ... Τά βασιλικά ἀμάξια πλησιάζουν. Δέν τρέχουν πηγαίνουν ἀργά γιά νά προλαβαίνη τό πλήθος νά βλέπη τοὺς ἐπισήμους. Καί διασταυρῶνεται τά σχόλια...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά νά ἡ νύφη...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὅμορφη εἶναι...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά κι'ὁ γαμπρός...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πῶ πῶ λεβέντης...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀπό τά μπαλιόνια τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ πέφτουν βροχή τά λουλούδια...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν μου λές ἀλήθεια Δημήτρη, αὐτήν τήν περιγραφή τῆς γαμήλιας πομπῆς, ἐκτός τοῦ ὅτι μποροῦμε νά τήν βροῦμε στίς ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς, ὑπάρχει ἄραγε κανείς πού νά ζῆ καί νά τήν θυμᾶται ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν ἀποκλείεται. "Ἐχουν περάσει ἀπό τότε 83 χρόνια. Ἐάν εἶναι κανένας σήμερα 93 ἐτῶν, ἴσως νά θυμᾶται τί εἶδε σέ ἡλικία δέκα ἐτῶν. Ἐγώ μιᾶ φορά τήν ἔχω ἀκούσει ἀπό τόν πατέρα μου πού τότε ἦτανε φοιτητής.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἶπες : φοιτητής. Κι' ἔχομε ἄλλο ἓνα γεγονός ἐκεῖνη τήν ἡμέρα πού ἀφορᾷ ἓναν ἄλλο φοιτητή. Τόν Μιχαήλ Μιμήκο πού εἶδε ἐκεῖνη τήν ἡμέρα σ' ἓνα ἀμάξι τῆς ἀκολουθείας τήν Μαίρη Βέμπερ καί τήν ἐρωτεύθηκε παράφορα. Ὅμως γι' αὐτόν τόν τραγικό ἔρωτα θά μι λήσωμε μιάν ἄλλη φορά. Γιά σήμερα ἄς τελειώσωμε τήν φλυαρία μας μέ κανένα μεταγενέστερο, ἀλλά παλαιό πάντως τραγοῦδι...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Ἡ Βιολετέρα

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

Τ ἔ λ ο ς